

Vergi mükellefiyeti olmayanlardan atık hurda kağıt teslim alınmasında gider pusulası düzenlenmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	67854564-1741-944
Tarih	09.11.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 67854564-1741-944 09/11/2012

Konu : Atık hurda kağıt belge düzeni

İlgide kayıtlı ... 2011 tarihli özelge talep formunun tetkikinden;

Firmanızın atık kağıt ticareti ile uğraştığı, vergiden muaf esnaftan gider pusulası düzenlemek suretiyle hurda kağıt alındığı gibi, vergi mükelleflerinden fatura düzenlemek suretiyle atık kağıt alımlarının bulunduğu belirtilerek,

- Vergiden muaf esnaftan gider pusulası düzenlemek suretiyle yapılan alımlarda miktar olarak bir sınırlamanın bulunup bulunmadığı,

- Önceden gelir vergisi mükellefiyeti bulunanların bu mükellefiyetlerini sona erdirdikten sonra bu kişilerden yapılan alımların gider pusulası düzenlemek suretiyle yapılıp yapılamayacağı,

- Kişisel vergi mükellefiyeti bulunmamakla birlikte herhangi bir şirkete ortak olanlardan yapılan alımların gider pusulası düzenlemek suretiyle yapılıp yapılamayacağı,

hususlarında Başkanlığımızın görüşünün sorulduğu anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Vergiden Muaf Esnaf" başlıklı 9 uncu maddesinde;

"Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muaftır.

...

7.Ticari işletmelere ait atıkları mutad olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanlar;

...

Ticarî, ziraî veya meslekî kazancı dolayısı ile gerçek usûlde Gelir Vergisine tâbi olanlar ile yukarıda sayılan işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanlar esnaf muaflığından faydalanamazlar.

...

Bu muaflığın, 94 üncü madde uyarınca tevkif suretiyle kesilen vergiye şümulü yoktur."

hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez..." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar ile tevkifata tabi tutulacak ödemeler belirtilmiş, 13 numaralı bendinde muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden, hurda mal alımları için % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması hükme bağlanmıştır.

Şirket ortaklarının gelir vergisi karşısındaki durumları, ortağı bulundukları şirketin şahıs ya da sermaye şirketi olmasına göre farklılık gösterir.

Şahıs şirketleri; adi, kollektif ve adi komandit şirketlerdir.

- Adi komandit şirketlerde komandite ve komanditer olmak üzere iki tür ortak bulunmaktadır. Adi komandit şirketlerin komandite ortaklarının ticari ve zirai faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar ticari kazanç, serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar serbest meslek kazancı; komanditer ortaklarının şirket kazancından aldığı pay ise, şirketin faaliyet konusu ne olursa olsun vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iradidir.

- Kollektif şirket ortaklarının, ortaklıktan elde ettikleri kar payları ile zirai faaliyetten elde ettikleri kazançları ticari kazanç, serbest meslek faaliyetinden elde ettikleri kazançlar ise serbest meslek kazancı olarak değerlendirilir.

- Adi şirket ortaklarının ticari faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar ticari kazanç, zirai faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar zirai kazanç, serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ise serbest meslek kazancı olarak değerlendirilir.

Sermaye şirketleri; anonim, limited ve eshamlı komandit şirketlerdir. Anonim ve limited şirket ortakları ile eshamlı komandit şirketlerin komanditer ortaklarının şirket kazancından elde ettikleri kazançlar kar payı ve iştirak hisselerinden doğan kazanç sayıldığından bu kazançların menkul sermaye iradı olarak beyan edilmesi gerekmektedir.

Ancak, eshamlı komandit şirketlerde komandite ortakların ortaklık karından aldıkları paylar, şahsi ticari kazanç olup, gelir vergisine tabidir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234 üncü maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin: vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zâti eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, konu hakkında yayımlanan 225 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde gider pusulalarında, işin mahiyeti, cinsi, adedi, fiyatı, tutarı, toplamı, tevkif edilen vergi oranı ve net tutarı; işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadları (tüzel kişilerde unvanları) adresleri, varsa vergi dairesi ve hesap numarası, seri ve müteselsil sıra numarası ve düzenleme tarihine ilişkin bilgilere yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümler uyarınca, atık kağıt alımı işinin;

- Bir hizmet sözleşmesine dayalı olarak, işçi-işveren ilişkisi doğuracak şekilde veya bağlılık ve devamlılık gösterecek şekilde şirketiniz tarafından yaptırılması durumunda, yapılan ödemelerin ücret kabul edilerek Gelir Vergisi Kanununun 61, 63, 94, 103 ve 104 üncü maddelerine göre ücret olarak vergilendirilmesi,

- Atık kağıt toplayıcıları tarafından bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesaplarına yapılması halinde, bu kişilerin 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 7 nci bendi uyarınca esnaf muaflığı kapsamında değerlendirilmesi ve gider pusulası düzenlemek suretiyle yapılan ödemeler üzerinden, aynı Kanunun 94 üncü maddesinin 13/b bendi uyarınca % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması,

gerekmektedir.

Öte yandan, gelir vergisi (gerçek veya basit usulde) mükellefiyeti bulunan ancak söz konusu işini terk edenlerden yapılan mal alımlarında ise, anılan kişilerin durumunun yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ancak esnaf muaflığından faydalanmaları mümkün bulunmayanların ve ticari, zirai veya mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olan adi komandit şirketlerin komandite ortakları, kollektif şirket ortakları, adi şirket ortakları ve eshamlı komandit şirketlerin komandite ortaklarından yapılan mal alımlarının gider pusulası ile gerçekleştirilmesinin mümkün bulunmadığı tabiidir.

Ayrıca, vergi mükellefi olmayan kişilerden yapmış olduğunuz mal ve hizmet alımlarında gider pusulası düzenlemeniz gerekmekte olup düzenlenecek gider pusulalarında yer alacak bedele ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelveğe uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

